

Informatienota voor de raad

Datum 19 november 2018

Onderwerp	Beantwoording raadsvragen demonstratieverbod
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder drs. H.J. Meijer

Informant M.J. Ivens
Afdeling Fysieke Leefomgeving / Fysieke Leefomgeving
Telefoon 038 498 2427
Email M.Ivens@zwolle.nl

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van de fracties van Groene Links en de Partij van de Arbeid over het demonstratieverbod tijdens de sinterklaasintocht

Datum 19 november 2018

Inleiding

Op 17 november 2018 hebben de fracties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid artikel 45 vragen gesteld aan het college. In deze informatienota vindt u de beantwoording daarvan, voorafgegaan door een inleiding van het college.

Het college kijkt met een dubbel gevoel terug op de intocht van Sinterklaas afgelopen zaterdag. Tijdens de intocht is Sinterklaas in Zwolle door veel enthousiaste kinderen en ouders ontvangen. Volgens de organisatie waren er meer bezoekers dan voorgaande jaren.

Tegelijkertijd is er zaterdagmiddag een stevig besluit genomen. Eerder die week had de gemeente een kennisgeving ontvangen waarin een protest werd aangekondigd tijdens de intocht van Sinterklaas. Ook had de politie duidelijke signalen dat er mensen waren die deze demonstratie wilden verhinderen. Met beide partijen zijn gesprekken gevoerd om de demonstratie mogelijk te maken. Het recht op demonstreren is een grondrecht in Nederland, iedereen mag zijn of haar mening geven. Ook in Zwolle. Aan dit uitgangspunt hebben we tot vlak voor de aankomst van Sinterklaas vastgehouden.

In de middag bleek echter dat een confrontatie met geweld onvermijdelijk was. Gezien het gevaar voor het ontstaan van wanordelijkheden langs de route en het familiekarakter van het evenement konden we tot onze teleurstelling niet anders besluiten dan de demonstratie niet door te laten gaan. De afgelopen week is met de politie alles in werking gesteld om een veilige demonstratie mogelijk te maken en geweld tijdens dit familie-evenement te voorkomen.

Vanuit de zorgplicht voor de demonstranten en de bezoekers is zaterdagmiddag is door de locoburgemeester besloten tot een verbod. De locoburgemeester was overigens van 13:30 uur tot 15:15 uur primair verantwoordelijk voor de openbare orde. Vanzelfsprekend is het besluit tot het verbod in goed overleg met de burgemeester genomen.

Voor de toekomst: het recht op demonstreren blijft een belangrijk recht in de Zwolse samenleving. Er is respect voor elkaar, we geven elkaar de ruimte en blijven in gesprek, dat is en blijft het uitgangspunt van het college. Het college streeft ernaar ruim voor de volgende Sinterklaasintocht in overleg met organisatoren en de verschillende geledingen in de Zwolse samenleving. We willen dan tot een dusdanige opzet van de intocht te komen dat een situatie zoals die afgelopen zaterdag is ontstaan wordt voorkomen.

Beantwoording vragen GroenLinks

1. Kan de burgemeester laten weten waarom er alsnog voor gekozen is om een noodverordening uit te vaardigen aan de demonstranten en de demonstratie daarmee af te lasten? Op basis van welke informatie of signalen is hiervoor gekozen?

Het meest actuele veiligheidsbeeld op zaterdagmiddag maakte dat ik, na overleg met de politie, dit stevige besluit moest nemen. Het ging hierbij overigens niet om een noodverordening, maar een demonstratieverbod op grond van de Wet openbare manifestaties. Het actuele veiligheidsbeeld gaf aan dat zich een groep van meer dan 70 personen ophield nabij het demonstratievak, terwijl later in de middag bleek dat elders in de binnenstad nog eens tientallen medestanders aanwezig waren. Deze groep wilde de aangekondigde demonstratie verstoren met gebruikmaking van geweld zodra de demonstranten vanaf de verzamellocatie in de buurt van het demonstratievak zouden arriveren. Dat

Datum 19 november 2018

betekende dat de politie de confrontatie zou moeten aangaan op het moment dat de demonstranten zouden aankomen. Dit gegeven, het feit dat de demonstratielocatie op zaterdagochtend in de media is gepubliceerd, het op dat moment toenemend aantal bezoekers aan de optocht, waaronder veel kinderen, hield in dat de politie de veiligheid van zowel demonstranten als omstanders niet langer kon garanderen. De veiligheid was daarmee niet meer beheersbaar in en rond het demonstratievak.

2. Heeft de burgemeester, toen in de ochtend van 17 november duidelijk werd dat in Apeldoorn de demonstratie niet door kon gaan, verzocht om politiecapaciteit te laten doorzetten naar Zwolle? Nee. Indien dat niet het geval is, kan de burgemeester uitleggen waarom hij daarvoor niet heeft gekozen? Op basis van het veiligheidsbeeld is er eerder in de week al fors opgeschaald door de politie. Uit het veiligheidsbeeld bleek dat een forse confrontatie tussen de demonstranten en de georganiseerde tegenreactie onvermijdelijk was. Extra politie-inzet had deze confrontatie niet voorkomen en daarmee de wanordelijkheden niet verkleind.

3. Wil de burgemeester uitleggen wat het plan van aanpak was omtrent de demonstraties en op welke wijze tot de afspraken om toch een demonstratie in het Terpelkwijkpark te komen?

Vanaf het moment dat mij signalen bereikten dat er een betoging zou plaatsvinden tijdens de intocht van Sinterklaas in Zwolle, heb ik actief contact gezocht met de organisatie. Er is vervolgens een zgn. "kennisgeving betoging" gedaan. Daarover is veelvuldig contact geweest, waarbij de inzet van gemeente en politie er steeds op gericht was om een betoging mogelijk te maken en daarbij de veiligheid van demonstranten en omstanders te waarborgen. Dit betekent bijvoorbeeld dat de gewenste locatie om te betogen (Rodetorenplein) niet geschikt was en we op zoek zijn gegaan naar een andere locatie langs de route. De uiteindelijke gekozen locatie bood naar mijn oordeel voldoende zichtbaarheid en gelegenheid voor de demonstranten om hun standpunt publiekelijk duidelijk te maken en was daarmee een volwaardig alternatief. Ik heb voor een veilig verloop voorschriften en beperkingen verbonden aan de kennisgeving. Hierbij moet u denken aan de verzamellocatie van de demonstranten, het vervoer naar het demonstratievak en de tijden waarop gedemonstreerd zou kunnen worden.

4. Heeft de burgemeester zich in de lokale driehoek op ieder moment hard gemaakt voor het ordelijk en veilig doorgang laten vinden van de demonstratie?

Ja.

5. Is de burgemeester het met ons eens dat het absoluut onacceptabel is dat er dreigementen en agressief gedrag worden geuit door een kleine groep, waardoor de veiligheid niet meer gegarandeerd is?

Ik ben van oordeel dat er ruimte moet zijn om te demonsteren (grondrecht). Als er groepen personen zijn die een tegengeluid willen laten horen, dan staat het hen vrij om dat te doen binnen dezelfde kaders als de betoging. Hier zijn uiteraard ook andere manieren voor zoals het aangaan van een dialoog. In uw vraag veronderstelt u dat het ging om een kleine groep die agressief gedrag vertoonde. Dat was niet het geval. In het Ter Pelkwijkpark ging het om ongeveer 70 personen en later in de middag bleek de groep nog groter. Het ging om een groep van ongeveer 150 personen in totaal die in de binnenstad aanwezig waren met het kennelijke doel om de betoging te verstoren, dan wel te voorkomen.

6. Is de burgemeester bereid in de driehoek te pleiten voor opsporing van iedereen die door bedreigingen en geweld getracht heeft de demonstratie te verhinderen?

Datum 19 november 2018

Al tijdens de voorbereiding van de Sinterklaasintocht is er in het driehoeksoverleg gesproken over de aangekondigde betoging en de signalen over een georganiseerde tegenreactie. Op dit moment gaat het Openbaar Ministerie samen met de politie na of daarbij strabare feiten zijn gepleegd.

7. Is het college van burgemeesters en wethouders bereid om een gesprek te faciliteren tussen de organisatoren van het sinterklaasfeest (SEZ) in Zwolle en de demonstranten over Zwarte Piet?

Ja, de organisatoren hebben zelf al kenbaar gemaakt zo'n gesprek te willen.

Vragen Partij van de Arbeid

1. Het besluit om de demonstratie te verbieden is genomen omdat de gemeente 'echt geen alternatieven meer zag om de risico's weg te nemen'. Is er ook gekeken naar het alternatief om de tegendemonstranten te weren uit de binnenstad? Er was geen sprake van een tegendemonstratie maar van een georganiseerde tegenreactie met het enkele doel de demonstratie te verstoren. Het weren van deze personen uit de binnenstad had geleid tot wanordelijkheden die gelet op het karakter van het evenement (o.a. de aanwezigheid van veel kinderen) niet beheersbaar zouden zijn geweest.

2. Welke feiten en omstandigheden hebben geleid tot de inschatting dat de veiligheid van de demonstranten niet gegarandeerd kon worden en er echt geen alternatieven meer waren
Het meest actuele veiligheidsbeeld op zaterdagmiddag maakte dat ik, na overleg met de politie, dit stevige besluit moest nemen. Het actuele veiligheidsbeeld gaf aan dat zich een groep van meer dan 70 personen ophield nabij het demonstratievak, terwijl later in de middag bleek dat elders in de binnenstad nog eens tientallen medestanders aanwezig waren. Deze groep wilde de aangekondigde demonstratie verstoren met gebruikmaking van geweld zodra de demonstranten vanaf de verzamellocatie in de buurt van het demonstratievak zouden arriveren. Dat betekende dat de politie de confrontatie zou moeten aangaan op het moment dat de demonstranten zouden aankomen. Dit gegeven, het feit dat de demonstratielocatie op zaterdagochtend in de media is gepubliceerd het op dat moment toenemend aantal bezoekers aan de optocht, waaronder veel kinderen, hield in dat de politie de veiligheid van zowel demonstranten en omstanders niet langer kon garanderen. De veiligheid was daarmee niet meer beheersbaar in en rond het demonstratievak.

3. Hoe lang was de burgemeester (samen met de andere autoriteiten) al op de hoogte van deze dreiging en wat is er gedaan om deze dreiging weg te nemen?

Vanaf het weekend van 9 november. Samen met de veiligheidspartners hebben we ons zorgvuldig voorbereid waarbij:

- er gesprekken zijn gevoerd met beide groepen;
- scenario's zijn uitgewerkt;
- maatregelen zijn verkend om de dreiging weg te nemen en;
- de politie-inzet is verhoogd;

Daarnaast hebben we een weloverwogen keuze gemaakt voor de demonstratielocatie die voldoende zichtbaarheid en gelegenheid biedt om de standpunten publiekelijk duidelijk te maken en waarbij veiligheidsmaatregelen zijn getroffen.

Datum

19 november 2018

4. Waarom is er voor gekozen om alleen een demonstratieverbod op te leggen aan de demonstranten en niet aan de tegedemonstranten?

Omdat er geen sprake was van een tegedemonstratie, het enige doel van deze georganiseerde tegenreactie was de demonstratie te verstoren.

5. Omdat het gaat om een grondrecht is er voor een demonstratie geen vergunning nodig, maar dienen de initiatiefnemers wel het bevoegd gezag in kennis te stellen. Hebben de tegedemonstranten de burgemeester van hun tegedemonstratie in kennis gesteld? Zo nee, welke actie onderneemt daar op? Zo ja, wat heeft u dan gedaan met die kennisgeving?

Zie het antwoord op vraag 4. Omdat er geen sprake was van een tegedemonstratie, het enige doel van deze georganiseerde tegenreactie was de demonstratie te verstoren.

6. Is er - gezien de dreiging die heeft geleid tot de zware veiligheidstaxatie - sprake geweest van strafbare feiten door de demonstranten of tegedemonstranten? Zo ja, welke actie gaat u daarop ondernemen?

Al tijdens de voorbereiding van de Sinterklaasintoct is er in het driehoeksoverleg gesproken over de aangekondigde betoging en de signalen over een georganiseerde tegenreactie. Op dit moment gaat het Openbaar Ministerie samen met de politie na of daarbij strafbare feiten zijn gepleegd.

7. Een demonstratieverbod is alleen mogelijk als er sprake is van 'bestuurlijke overmacht': er worden dan zoveel wanordelijkheden verwacht dat er niet voldoende politie kan worden ingezet om ieders veiligheid te garanderen. Vanuit welke hoek werden die wanordelijkheden verwacht?

Zoals eerder al is aangegeven ging het om een georganiseerde tegenreactie. Die wanordelijkheden zouden in beeld komen wanneer de groep demonstranten vanaf de verzamellocatie bij het demonstratievak zouden arriveren. De politie zou de veiligheid van zowel demonstranten als omstanders (waaronder veel kinderen) niet meer kunnen garanderen. **En waarom is er gekozen voor een demonstratieverbod en niet voor een noodverordening of voor een noodbevel (bv inzetten noodbevel tav tegedemonstranten)?** Het inzetten van dergelijke noodbevoegdheden had naar verwachting de omvang van wanordelijkheden niet laten afnemen. Dit komt mede door de grootte van de groep. **Klopt het dat er te weinig politie-inzet beschikbaar was om de veiligheid te kunnen garanderen en zo ja, wat was dan de oorzaak van dat tekort?** Nee. Bovendien had extra politie-inzet, bovenop de huidige inzet, de kans op wanordelijkheden niet verkleind en de beheersbaarheid van de veiligheid niet vergroot.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris